

Familie- og kulturkomiteen, Stortinget

Oslo, 28. januar 2026

Skriftlig innspill til representantforslag om bedre rammevilkår for organisasjonseide kulturbygg (Dokument 8:73 S (2025–2026))

Kulturaliansen er kulturfrivillighetens paraplyorganisasjon og består av 34 medlemsorganisasjoner innen musikk, sang, korps, dans, teater, revy, kulturarv, læring, gaming, laiving og andre kulturuttrykk. Vi takker for muligheten til å gi skriftlig høringsinnspill til representantforslaget.

Kulturaliansen har over flere år gjennomført en omfattende kartlegging av kulturfrivillighetens lokaler i 98 kommuner. Prosjektet har resultert i en samlerapport¹ og to rapporter fra Telemarksforskning², som gir relevant kunnskap om kulturfrivilligheten og organisasjonseide kulturbygg.

Kartleggingen viser at hvert femte lokale som kulturfrivilligheten bruker er eid av frivilligheten selv. Disse lokalene er i snitt 20 år eldre enn de kommunale lokalene som benyttes, og eldre bygg stiller større krav til vedlikehold og oppgraderinger for å være i tråd med nye offentlige krav.

Videre vet vi at det står dårligere til med universell utforming i organisasjonseide bygg enn i kommunalt eide lokaler. Dette er ikke på grunn av manglende vilje hos organisasjonene, men er et resultat av blant annet begrensede midler til investeringer og at dagens tilskuddsordninger for kulturbygg ikke treffer organisasjonseide bygg i tilstrekkelig grad, til tross for at disse byggene i stor grad er offentlig tilgjengelige.

Kulturfrivilligheten trenger egnede lokaler, og Kulturaliansen håper Stortinget vil benytte muligheten til å styrke rammevilkårene for organisasjonseide kulturbygg. Vi har følgende innspill til de to forslagene i representantforslaget:

¹ Kulturaliansen. (2025). [*Kulturarenaer i Norge: Samlerapport etter kartlegging av kulturarenaer \(2017–2025\)*](#). Kulturaliansen.

² Miland, K. P. (2024). «Akustikken kunne vært bedre, men huset er iallfall tilgjengelig»: Kartlegging og analyse av arenaer for det frivillige kulturlivet (Rapport nr. 890). Telemarksforskning.

Miland, K. P. (2024). *Har kulturfrivilligheten rom for alle? Kartlegging av universell utforming i lokaler som brukes til kulturformål* (Rapport nr. 899). Telemarksforskning.

Forslag 1: Merverdiavgiftskompensasjon for nybygg, påbygg og ombygging av organisasjonseide kulturbygg

Kulturalliansen støtter forslaget om at organisasjonseide kulturbygg skal ha mulighet til å søke om merverdiavgiftskompensasjon for nybygg, påbygg og ombygging. Dette blir i dag regnet som investeringer, noe som ikke er støtteberettiget i merverdiavgiftskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner.

I praksis betyr dette at frivillige organisasjoner som eier egne bygg bare får kompensert merverdiavgiften de betaler for aktivitet og daglig drift, men må betale merverdiavgift fullt ut for nødvendige oppgraderinger for å sikre at alle skal kunne delta på kulturaktiviteter. Her blir forskjellen stor sammenlignet med kommunale kulturbygg og kommunalt eide idrettsanlegg, som får merverdiavgift kompensert fullt ut.

Forslag 2: Særskilt pott for frivillige lag innenfor desentralisert ordning for tilskudd til kulturbygg

Kulturalliansen er positive til endringer i desentralisert ordning for tilskudd til kulturbygg for å styrke kulturfrivilligheten. Ordningen fungerer i dag slik at Kultur- og likestillingsdepartementet fordeler midler til fylkeskommunene, som står for tildelingen. Kommunene gjennomgår innkomne søknader i kommunen, som kan være fra både kommunale og organisasjonseide kulturbygg, og sender en prioriteringsliste til fylkeskommunen.

Til tross for at organisasjonseide kulturbygg er en del av målgruppen for desentralisert ordning, så er erfaringen over tid at organisasjonseide bygg får en begrenset andel av midlene til fordeling. Oslo Economics³ har pekt på at kommunene, i kraft av å være både søker og saksbehandler, kan ha incentiver til å prioritere kommunale bygg fremfor organisasjonseide bygg. Bare rundt halvparten av kommunene som kjenner til desentralisert ordning har videreformidlet søknader fra ikke-kommunale søkere, som for eksempel frivillige organisasjoner.

Kulturalliansen mener at behovet for å styrke kulturfrivilligheten og organisasjonseide lokaler som mottakere i desentralisert ordning er tydelig. Dette kan gjøres gjennom en særskilt pott for organisasjonseide kulturbygg, eller ved at disse prioriteres på annet vis gjennom tydelige føringer i den varslede forskriften for desentralisert ordning. Eventuelle endringer i ordningen må samtidig innrettes slik at de styrker kulturfrivilligheten samlet sett, uten å fortrenge annen støtte eller bidra til en mer kompleks ordningsstruktur.

Kulturalliansen stiller gjerne til dialog om komiteen ønsker ytterligere informasjon om kulturfrivilligheten og kulturlokaler.

³ Oslo Economics. (2025). *Gjennomgang av desentralisert ordning for kulturbygg*. Oslo Economics.